

Ympäristölautakunta

Viite: Ympäristönsuojelumääräykset nähtävillä 25.3. – 30.4.2021

Saapuneet lausunnot ja kannanotot sekä vastine niihin

Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Biotalousinstituutin lausunto 27.4.2021

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida Toivakan kunnan uudistuvia ympäristönsuojelumääräyksiä. Jätevesien osalta haluamme kiinnittää huomiota alla mainittuihin kohtiin. Ympäristönsuojelumääräyksen kohdat on kursivoitu ja niiden jälkeen ovat kohtaan kohdistuvat kommenttimme.

1 Määritelmiä, 4§

Jätevesi / mustat jätevedet

Jätevedellä tarkoitetaan vesikäymälöistä, keittiöistä, pesutiloista ja niitä vastaavista tiloista ja laitteista peräisin olevaa sekä ominaisuuksiltaan ja koostumukseltaan vastaavaa muualta tulevaa jätevettä.

Jätevesimäärittely voisi olla aluksi erikseen edellä mainitulla tekstillä. Tämän lisäksi määriteltäisiin mustat jätevedet eli jätevedet, jotka sisältävät vesikäymäläjätevesiä.

Vähäiset jätevedet

Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Tässä kannattaisi määritellä tarkemmin mitä ovat vähäiset jätevedet.

2 Jätevesien johtaminen viemäriverkoston ulkopuolisella herkällä alueella, 8§

Vaihtoehtoisesti jätevedet voidaan johtaa kiinteistökohtaisessa jätevesijärjestelmässä asianmukaiseen jätevedenkäsittelyyn joko laitepuhdistamossa tai maaperäkäsittelylaitteistossa.

Käsitettä maaperäkäsittelylaitteisto olisi syytä tarkentaa, ettei sitä sekoitettaisi maahanimeyttämöön.

Laitepuhdistamon ylijäämäliete poistettava vähintään 2-4 kertaa vuodessa joko loka-autolla tai laitteen oman keräysjärjestelmän tyhjentämällä.

Myös muissa jätevesijärjestelmissä on yleensä saostussäiliöt, joiden tyhjentämisestä pitää huolehtia. Ylijäämälietteen poistokerrat riippuvat syntyvän lietteen määrästä. Jos laitteessa on oma keräysjärjestelmä, olisiko syytä mainita, mihin liete toimitetaan /miten liete käsitellään.

puhdistetut jätevedet voidaan purkaa vähintään 50 metriä rantaviivasta.

Perusteluissa: Ranta-alueilla puhdistetun jäteveden johtaminen maaperään, ojaan tai vesistöön saattaa vaarantaa vesistön hyvän tilatavoitteen [Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma] saavuttamisen.

Edellä olevat kohdat ovat keskenään ristiriidassa. Ranta-alue on määritelty 100 m vesistöä. Ympäristönsuojelumääräyksissä puhdistetut jätevedet voidaan purkaa 50 metrin etäisyydellä rantaviivasta, mutta perusteluissa kuitenkin puhdistettujen jätevesien johtaminen ranta-alueella vaarantaa vesistön hyvän tilan tavoitetta.

3 Jätevesijärjestelmän sijoittaminen, 12§

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien sijoittamisessa tulee noudattaa seuraavia suojaetäisyyksiä pilaantumiselle herkiksi määritellyistä kohteista

Suojaetäisyyksiä määriteltäessä huomioidaan ainoastaan järjestelmien sijoittaminen, mutta ei puhdistettujen jätevesien purkupaikkaa.

4 Muut huomiot

Ympäristönsuojelumääräyksissä ei ole mainittu/huomioitu kaksivesijärjestelmää, jossa WC-vedet kerätään umpisäiliöön ja pesuvedet käsitellään omalla puhdistuslaitteistollaan. Tämä vaihtoehto olisi syytä lisätä ja lisäksi määritellä puhdistettujen pesuvesien suojaetäisyydet.

Vastine:

Esitetään, että Toivakan kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä tarkennetaan Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Biotalousinstituutin lausunnossaan esittämällä tavalla,

§ 4 määritelmien osalta, mutta muutettu myös Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunnon perusteella

§ 8 Jätevesien johtaminen viemäriverkoston ulkopuolisella herkällä alueella ja

§ 12 osalta lisätty taulukko ja tarkennettu purkupaikan etäisyydet

Jyväskylän kaupunki, ympäristöterveyden lausunto 29.4.2021

Jyväskylän seudun ympäristöterveys antaa Toivakan kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä seuraavan lausunnon:

Ympäristönsuojelumääräyksiä hyväksyttäessä on hyvä tarkentaa, koskevatko jätevesien johtamista annetut määräykset viemäriverkoston ulkopuolisilla herkällä alueilla uusia kiinteistöjä sekä myös vapaa-ajan kiinteistöjä kuten rantamökkejä.

Ympäristönsuojelumääräyksiä laadittaessa on hyvä tarkastella, voidaanko jätevesien käsittelemisenä ranta-alueilla vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston liittymättömillä uusilla vähäisellä käytöllä olevilla vapaa-ajan kiinteistöillä sallia vesikäymälän sijaan myös komposti- ja/tai kuivakäymälä. Jos komposti- tai kuivakäymälä vaihtoehto sallitaan, on suositeltavaa ympäristönsuojelumääräyksiin lisätä maininta kuivakäymäläjätteen alustan

tiiveydestä sekä jätteen jatkokäsittelyyn ja käymälään hoitoon liittyviä tarkennuksia tai ainakin viitata niiden osalta jätehuoltomääräyksiin

Ympäristönsuojelumääräyksiensä kohdassa 14 lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkkillä alueilla lietelannan ja virtsan levittäminen on kielletty käytössä olevilla pohjavesialueilla Toivakka ja Maunonen sekä Mannisen että Maunosen vedenottamoiden suoja-alueilla ja lisäksi myös kuivalannan levittäminen pohjavesialueiden muodostumisalueilla Toivakka ja Maunonen. Heiskan pohjavesialue sekä Heiskan vedenottamon suoja-alue suositellaan myös mainittavan talousvedenhankinnan takia.

Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa tehtävään (kohta 24 §) ilmoitukseen ympäristönsuojeluviranomaisella suositellaan lisättävän tieto siitä, milloin jätteiden sijoittaminen tapahtuu ja miten jätteet aiotaan sijoittaa maaperään. Ilmoitukseen suositellaan liitettävän asemapiirros sijoituspaikasta ja tarvittaessa mahdolliset analyysitulokset jätteen ympäristökelpoisuudesta.

Mikäli ympäristönsuojeluviranomainen myöntää poikkeuksen maanalaisen öljysäiliön poistamisesta (kohta 27 §) suositellaan poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä olevan, että Turvatekniikan keskuksen päteväksi arvioima tarkastaja ei ole tarkastuksessa todennut säiliövuotoja eikä siitä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Myös ympäristönsuojelumääräyksessä on hyvä tuoda esille, että jos kiinteistön haltijan vaihtuu, on nykyisen haltijan annettava tarkka tieto maaperään jätetystä säiliöstä uudelle haltijalle.

Ympäristönsuojelumääräyksiin ehdotetaan lisättäväksi seuraavat ohjeistukset:

Kyllästetyn jätepuun käyttö

Asuinkäyttöön ja yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitetuilla alueilla sekä ranta-alueilla rakentamiseen ei saa käyttää kromia, arseenia ja kuparia sisältävillä suolakyllästeillä tai kreosootilla teollisesti kyllästettyä, käytöstä poistettua puu-tavaraa.

Ongelmajätteeksi luokitellun kreosootilla tai kromi-kupari-arseeni -kyllästeellä käsitellyn jätepuun poltto ja luovuttaminen muille kuin jätelain tarkoittamille vastaanottajille on kielletty.

Riistan käsittelyjäte

Riistan sisälmyksien jättäminen maastoon riistan suolistamispaikalle on sallittu, mikäli niistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Riistan käsittelypaikalla syntyvä, hyödyntämättä jäävät ruhonosat on varastoitava asianmukaisessa jäteastiassa ja toimitettava luvanvaraiseen jätteenkäsittely- tai hyödyntämispaikkaan.

Ruoppaus ja vesikasvillisuuden poisto

Koneellisesti suoritettavasta ruoppauksesta tai vesikasvillisuuden poistosta on ilmoitettava kirjallisesti 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista Keski-Suomen Ely-keskukselle. Muusta ruoppauksesta, joka ei edellytä vesilain mukaista ilmoitusta tai lupaa,

tulee tehdä kirjallinen ilmoitus kunnan ympäristön-suojeluviranomaiselle vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Vesikasvillisuuden leikkausjäte on poistettava vedestä tai jäältä välittömästi kuivalle maalle, joko kompostoitavaksi tai leikkausjäte on toimitettava asian-mukaisesti hävitettäväksi. Kasvillisuusjäte on kompostoitava niin, ettei se ole tulvavesien huuhdeltavissa, eikä kompostista pääse muutoinkaan valumaan ravinteita vesistöön.

Vastine: **Esitetään, että Jyväskylän seudun ympäristöterveyden lausunnon perusteella tehdään tarkennukset § 8 perusteluihin, kuivakäymäläjäte §:t 13 ja 26, Heiskan vedenottamo § 14, lisäykset § 24, § 28 öljysäiliöt sekä lisätynä § 27 Muut jätteet**

Kangasniemen kunnan lausunto 12.4.2021

Kunnanhallitus merkitsee Toivakan kunnan ympäristönsuojelumääräysehdotuksen tiedokseen ja toteaa, ettei sillä ole huomauttamista asiasta.

Vastine: **Esitetään, että merkitään Kangasniemen kunnan lausunto tiedoksi.**

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto 26.4.2021

Yleiset kannanotot

Toivakan kunnan voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset (Kv 15.11.2005 § 87) ovat olleet voimassa 1.1.2006 lähtien. Tämän jälkeen on säädetty uusi ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja sitäkin on muutettu useaan kertaan muun muassa jätevesien käsittelyä ja johtamista viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla koskevan sääntelyn osalta. Ympäristönsuojelulainsäädäntö on monelta osin muuttunut vuoteen 2005 verrattuna, joten ympäristönsuojelumääräysten uudistamisen tarve on selvä.

Toivakan kunnan ympäristölautakunta on pyytänyt ELY-keskukselta lausuntoa luonnoksesta kunnan uusiksi ympäristönsuojelumääräyksiksi edellisen kerran vuonna 2018. ELY-keskus pitää erinomaisena asiana sitä, että kunnassa on jatkettu uusien kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten valmistelua vuonna 2005 annettujen ympäristönsuojelumääräysten tilalle. Nyt lausunnolla oleva luonnos on monelta osin paranneltu edelliseen versioon nähden ja huomiota on selvästi kiinnitetty myös määräysten perustelemiseen.

ELY-keskus esittää lausunnolla oleviin määräysluonnoksiin seuraavat yksityiskohtaiset kommentit.

4 § Määritelmiä

Pohjavesialueen määritelmää voisi täsmentää siltä osin, että luokittelun tekee ELY-keskus (määritelmässä nyt ”ympäristöhallinto”).

ELY-keskus ehdottaa, että käsitteen jätevesi / mustat jätevedet sijasta mainittaisiin määritelmässä termi talousjätevesi, jota käytetään muun muassa lausunnolla olevan luonnoksen 8 §:ssä. Talousjäteveden määritelmä olisi syytä ilmaista vastaavalla tavalla kuin ympäristönsuojelulain 154 §:n 1 kohdassa.

Määritelmien kohtaan Vähäiset jätevedet sisältyy määräys edellytyksistä johtaa vähäiset jätevedet puhdistamatta maahan. Määritelmiä koskevaan pykälään ei tule sisällyttää varsinaisia määräyksiä. Koska asiasta määrättäisiin muutenkin tarkemmin 11 §:ssä, olisi tämä määräys syytä poistaa määritelmiä koskevasta 4 §:stä.

5 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu

Määräysluonnoksessa sallitaan satunnainen pesu kiinteistön omistajan omilla piha-alueilla, kun käytetään ympäristöystävällisiä ja biohajoavia pesuaineita, jotka eivät vaaranna ympäristön tilaa ja kun pesuainetta sisältäviä vesiä ei johdeta suoraan vesistöön.

ELY-keskus esittää harkittavaksi määräyksen täsmentämistä ensinnäkin siltä osin, mitä ympäristöystävällisellä pesuaineella tarkoitetaan. Yleensä vastaavissa ympäristönsuojelumääräyksissä on sallittu muiden kuin liuottimia sisältävien pesuaineiden käyttö, mikä on määritelmänä täsmällisempi. ELY-keskus ehdottaa myös, että pelkän pesuvesien suoraan vesistöön johtamisen kiellon sijasta satunnaisenkin pesun ollessa kyseessä määrättäisiin pesuvedet johdettavaksi yleiseen jätevesiviemäriin tai imeyttämään maahan siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai haittaa naapureille.

Määräysluonnoksen kohtaa, joka koskee säännöllistä ja laajamittaista pesutoimintaa, voisi vielä täsmentää siten, että viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla pesuvedet on esikäsitteltävä ja johdettava umpisäiliöön tai rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymään jätevesien käsittelyjärjestelmään.

8 § Jätevesien johtaminen viemäriverkoston ulkopuolisella herkällä alueella

ELY-keskus pitää tärkeänä, että 8 §:n sisältöä tarkastellaan vielä kriittisesti. Erityisesti 8 §:n kolmas kohta ei ELY-keskuksen käsityksen mukaan sovellu sellaisenaan talousjäteveden johtamista koskevaksi määräykseksi tärkeillä ja muilla vedenhankintakäyttöön soveltuvilla pohjavesialueilla.

Luonnoksen 8 §:ssä on yhtäältä kielletty puhdistamattoman talousjäteveden imeyttäminen maaperään pykälässä määritellyillä viemäriverkoston ulkopuolisilla herkällä alueilla (mm. tärkeät ja muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet), mutta toisaalta sallittu jätevesien johtaminen käsittelyyn maaperäkäsittelylaitteistossa. (Tarkoittaanko maaperäkäsittelylaitteistolla sekä maahanimeyttämöä että maasuodattamo?) Samoin kolmannessa kohdassa on sallittu puhdistettujen jätevesien purkaminen vähintään 50 metrin etäisyydelle rantaviivasta ilman, että edellä mainitut pohjavesialueet olisi suljettu pois määräyksen soveltamisalasta. Silti määräyksen perusteluissa on tunnistettu puhdistetunkin jäteveden aiheuttama pohjaveden pilaantumisvaara.

ELY-keskus toteaa, että ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetty pohjaveden pilaamis-kielto on ehdoton. ELY-keskuksen käsityksen mukaan viemäriverkoston ulkopuolella sijaitsevilla tärkeillä ja muilla vedenhankintakäyttöön soveltuvilla pohjavesialueilla talousjätevedet tulee joko johtaa tiiviissä putkessa pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäviksi, johtaa pohjavesialueella tiiviiseen umpisäiliöön taikka tiiviissä käsittelyjärjestelmässä puhdistamisen jälkeen johtaa tiiviissä putkessa pohjavesialueen ulkopuolelle. Puhdistettujakaan talousjätevesiä ei ELY-keskuksen käsityksen mukaan voida purkaa edellä mainituilla pohjavesialueilla niistä aiheutuva pohjaveden pilaantumisvaara huomioon ottaen.

ELY-keskus toteaa vielä, että kunnan asukkaiden tietoisuuden varmistamisen kannalta on sinänsä perusteltua, että määräyksen ensimmäisessä kohdassa on kielletty puhdistamattoman talousjäteveden johtaminen ojaan, noroon, puroon tai vesistöön. Ympäristönsuojelulain 155 §:n 2 momentissa on kuitenkin määrätty yleisestikin siitä, että talousjätevedet, myös vähäiset ns. harmaat jätevedet, on käsiteltävä ennen niiden johtamista vesistöön, ojaan, tekolammikkoon tai vesilain mukaiseen noroon. Tähän voisi viitata määräyksen perusteluissa.

9 § Talousjätevesien puhdistusvaatimukset herkillä alueilla

Määräysluonnosta voisi täsmentää siten, että siinä tarkoitettut puhdistusvaatimukset ovat vähimmäisvaatimuksia.

11 § Vähäisten jätevesien johtaminen

Koska 11 §:ssä kiellettäisiin vähäisten harmaiden jätevesien imeyttäminen maaperään lähemmäksi kuin 20 metriä vesistöä, ELY-keskus korostaa, että määräyksen perusteluissa mainittu, erillisestä rantasaunarakennuksesta tulevien vähäisten jätevesien johtaminen tapauskohtaisesti tätä lähemmäksi vesistöä edellyttää asian käsittelemistä ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisena.

14 § Lannoitteiden käyttö pilaantumiselle herkillä alueilla

ELY-keskus huomauttaa, että lietelannan ja virtsan levittämistä ei tulisi sallia myöskään sellaisilla tärkeillä tai muilla vedenhankintakäyttöön soveltuvilla pohjavesialueilla, jotka eivät ole tällä hetkellä vedenhankintakäytössä. Määräyksen perusteluissakin on tunnistettu se, että lietelannan ja virtsan käytöstä lannoitteena voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Pilaantumisvaaraa ei saa aiheutua myöskään muille kuin käytössä oleville, luokitelluille pohjavesialueille.

15 § Lantavarastojen, eläinsuojien ja eläinten ulkotarhojen sijoittaminen

Lannan varastotilojen, jaloittelualueiden sekä ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamisesta on säädetty myös eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) 4 §:ssä, mihin olisi hyvä viitata määräyksen perusteluissa.

Asetuksen 4 §:n mukaan lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittelualueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa:

1) pohjavesialueelle, ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa;

2) tulvanalaiselle alueelle;

3) alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä;

4) alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesta norosta.

16 § Laiduntaminen ranta-alueilla

Määräysluonnoksen ensimmäisen kohdan mukaan Toivakan kunnan ranta-alueilla eläinten laiduntaminen olisi sallittu, ellei toiminnanharjoittajan ympäristöluvassa ole toisin määrätty. Tältä osin ELY-keskus toteaa, että ympäristönsuojelumääräykset eivät voi koskea muun muassa ympäristöluvanvaraista toimintaa.

17 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista meluilmoitusmenettelyä

Määräysluonnoksen ensimmäisen kohdan mukaan meluilmoitusta ei tarvitsisi tehdä kiivaan murskauksesta, porauksesta, räjäytyksestä ja rikotuksesta, kun työn enimmäiskesto on 10 päivää ja työ suoritetaan arkisin klo 7–18 välisenä aikana. ELY-keskus toteaa, että väärinkäsitysten välttämiseksi sanan arkisin sijasta olisi syytä mieluummin viitata viikonpäiviin (joko vanhan merkityksen mukaisesti maanantaista lauantaihin, tai uuden suppeamman merkityksen mukaisesti maanantaista perjantaihin, riippuen siitä, kumpaa tässä tarkoitetaan). Mikäli tarkoituksena on ollut vapauttaa meluilmoitusmenettelystä myös tilapäinen louhinta, jonka enimmäiskesto on 10 päivää, olisi se syytä lisätä edellä mainittujen toimintojen luetteloon.

18 § Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat tilapäiset huolto- ja rakennustyöt

Vaikuttaa siltä, että luonnoksen 18 §:ssä annettaisiin vain hiukan eri sisältöisiä määräyksiä muun muassa erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttöle riippuen siitä, onko kysymyksessä taajaan asuttu alue, herkkä kohde vai muu alue, ja onko kysymyksessä huolto- ja kunnossapitotyöhön liittyvä välttämätön koneiden ja laitteiden käyttö vai muu käyttö. Osa määräysluonnoksista on lisäksi kirjoitettu 'on kielletty' -muodossa, kun taas osa on kirjoitettu 'on sallittu' -muodossa. Määräystä voisi selkeyttää yhtenäistämällä kirjoitustapaa sekä mahdollisesti myös yhtenäistämällä ajankohtia (esim. lisäämällä ensimmäiseen kohtaan sunnuntain ohella muu pyhä).

20 § Jätteen polttaminen

Luonnoksen 20 §:ssä on toistoa kahdessa ensimmäisessä kohdassa. Määräyksen tarkoitus on selvä, mutta kaksi ensimmäistä kohtaa voisi tiivistää yhdeksi, esim.: ”Jätteiden polttaminen on kielletty. Määräys ei koske kiinteistöjen tulisijoissa poltettavaa käsittelemätöntä lautaa tai muuta vastaavaa käsittelemätöntä jätepuuta eikä tulisijojen sytytykseen käytettävää puhdasta, kuivaa paperia, pahvia tai kartonkia, jota käytetään vähäisiä määriä.”

24 § Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa

ELY-keskus toteaa, että raja ympäristönsuojelumääräyksiin ja jätehuoltomääräyksiin kuuluvien asioiden välillä on jossain määrin häilyvä. Ympäristönsuojelumääräyksiin voidaan sisällyttää sellaiset jätteitä koskevat määräykset, joiden pääasiallinen tarkoitus on ehkäistä jätteistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Jätteen käsittelyn ja luovuttamisen sääntelyn paikka on sen sijaan jätehuoltomääräyksissä. Määräyksiä uudistettaessa on mahdollisuus pohtia tarkoituksenmukaisinta tapaa sijoittaa määräykset ja tarvetta viitata jätehuoltomääräyksiin tai päinvastoin.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan määräysluonnoksen ensimmäisessä kohdassa olisi syytä yksilöidä kaikki määräyksen soveltamisalan piiriin kuuluvat jätteet sen sijaan, että viitataan betoni- ja tiilimurskeen ohella ”muuhun tarkoitukseen soveltuvaan jätteeseen”. Samoin olisi hyvä vielä harkita, käytettäisiinkö määräysluonnoksen ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä ilmaisun ”jätteiden sijoittaminen maaperään” sijasta ilmaisua ”jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa”.

ELY-keskus toteaa lisäksi, että maarakentamiseen ympäristöominaisuuksiltaan soveltuvien jätteiden pienimuotoisen käytön ylärajaa ei ole missään säädetty ja se on riippuvainen myös jätteen laadusta (ks. eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen (843/2017, MARA-asetus) perusteluistiossa 2 §:n yksityiskohtaiset perustelut). Tähän nähden pienimuotoisen käytön ylärajan määrittäminen yksiselitteisesti 1000 tonniin on jossain määrin tulkinnanvaraista.

Määräysluonnoksen toisessa kohdassa käytettävää terminologiaa tulisi vielä täsmentää. Nyt toisen kohdan ensimmäisessä virkkeessä puhutaan ”puhdistetuista betoni- ja tiilimurskeista”, vaikka ensimmäisen kohdan mukaan määräyksen piiriin kuuluu muutakin jätettä. Toiseen kohdan sisälläkin terminologia vaihtelee ilman perustetta ja monikkoa käytetään turhaan (puhdistetut betoni- ja tiilimurskeet, betoni- ja tiilimurske, betonimurskeet).

Määräysluonnoksen toista kohtaa voisi täsmentää myös siltä osin, mihin raja-arvoihin viitataan, kun määrätään, että ”betonimurskeiden haitallisten aineiden liukoisuus ja pitoisuus eivät saa ylittää raja-arvoja”. Perusteluissa viitataan kyllä MARA-asetukseen. ELY-keskus toteaa, että MARA-asetuksessa on myös useita eri raja-arvoja erityyppisille rakenteille ja ne poikkeavat toisistaan myös sen mukaan, onko rakenne peitetty vai päällystetty.

Määräysluonnoksen perusteluissa on viitattu siihen, että hyödynnetyksi aiotusta materiaalista on otettava näytteet haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi ennen hyödyntämistä. Tämän olisi syytä käydä ilmi varsinaisesta määräyksestä.

27 § Maanalaisten öljysäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen

Määräysluonnoksen mukaan maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista annettussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (344/1983) säädettyjä määräaikaistarkastusvälejä sovelletaan myös muihin kuin maanalaisiin öljy- ja kemikaalisäiliöihin. Tähän nähden määräysluonnoksen otsikko on harhaanjohtava. Kuntalaisten tiedonsaannin kannalta olisi perusteltua myös selostaa määräaikaistarkastusvälejä esimerkiksi ympäristönsuojelumääräyksen perusteluissa.

Mikäli tarkastusvelvollisuuksia katsotaan tarpeelliseksi laajentaa ympäristönsuojelumääräyksillä, on määräyksen alueellisen ulottuvuuden lisäksi arvioitava myös, laajennetaanko tarkastamisvelvollisuus kaksoisvaippasäiliöihin ja muihin säiliöihin, joita kauppa- ja teollisuusministeriön maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksia koskeva päätös ei koske.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen tarkoittamien tarkastusten valvontaviranomaisina toimivat TUKES sekä paikallisella tasolla alueen pelastusviranomaiset. Mikäli ympäristönsuojelumääräyksillä laajennetaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen mukaisia säiliöiden tarkastusvelvoitteita, määräyksen valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

28 § Nestemäisten kemikaalien säilyttäminen ja varastointi

Määräysluonnoksen viidennen ja kuudennen kohdan ei tarkoitettane koskevan kotitalouksissa säilytettäviä vähäisiä määriä tavanomaisesti käytettäviä kemikaaleja, kuten pesu- ja puhdistusaineita. Tämä olisi tarvittaessa syytä kirjata määräykseen.

30 § Maalämpöjärjestelmien rakentaminen

Määräysluonnoksen ensimmäisen kohdan mukaan Toivakan kunnan pohjavesialueilla luvan maalämmön hyödyntämiseen käsittelee aluehallintovirasto (AVI). Ennen asian ohjaamista/lähettämistä AVI:n, pyydetään Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto. Määräysluonnoksen toisen kohdan mukaan mikäli lämmönkeruujärjestelmä sijoitetaan vesialueelle, saatetaan lisäksi edellyttää vesilain mukainen lupa (Vesilaki 3 luku 2 §).

ELY-keskus toteaa ensiksikin, että kunnallisilla ympäristönsuojelumääräyksillä ei voida ratkaista kysymystä vesilain mukaisen luvan tarpeesta hankkeelle. Toiseksi edellä mainituista kohdista syntyy kirjoitustavan vuoksi se käsitys, että maalämpöjärjestelmän rakentamiseen pohjavesialueilla riittäisi aluehallintoviraston lupa, ja lisäksi jää epäselväksi se, minkä lain mukaisesta lupa-asiasta tuolloin on kysymys.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rakennus- tai toimenpideluvan tarvetta sekä mahdollista vesilain mukaisen luvan tarvetta koskevaa ohjausta tulee antaa varsinaisen määräyksen sijasta esimerkiksi määräyksen perusteluissa. Maalämpöjärjestelmän rakentaminen edellyttää kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rakennusluvan 125 §:n mukaisissa tapauksissa tai toimenpideluvan, ellei toimenpide perustuu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai kunta ole toisin määrännyt rakennusjärjestyksessään. Rakennus- tai toimenpideluvan lisäksi tarvitaan mahdollisesti vesilain mukainen lupa ainakin silloin, kun maalämpöjärjestelmän rakentamista suunnitellaan luokitellulle pohjavesialueelle tai vesialueelle. Vesilain mukaista lupaa haetaan Keski-Suomessa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta (AVI).

Vesilain 3 luvun 2 §:n mukaan vesitaloushankkeella on oltava vesilain mukainen aluehallintoviranomaisen lupa muun muassa silloin, jos se voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos voi aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista tai ollenaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arvioinnin osalta ELY-keskus toteaa vielä, että myös silloin, kun maalämpöjärjestelmän rakentamista suunnitellaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella, se tarvitaanko hankkeelle vesilain mukainen lupa, on arvioitava vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella erikseen kussakin yksittäistapauksessa.

32 § Tilapäinen louhinta ja murskaus

Määräysluonnoksen perusteluissa on todettu, että Toivakan kunnassa 10–49 päivää kestävä tilapäinen louhinta ja murskaus on vapautettu ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisesta meluilmoitusmenettelystä. Lausunnolla olevien ympäristönsuojelumääräysluonnosten 17 §:ssä velvollisuudesta tehdä meluilmoitus on kuitenkin vapautettu tältä osin vain korkeintaan 10 päivää kestävä kiviaineksen murskaus, poraus, räjäytys ja rikotus.

ELY-keskus kehottaa harkitsemaan vielä tarkoin yli 10 mutta alle 50 päivää kestävä tilapäisen louhinnan ja murskauksen vapauttamista ympäristönsuojelulain 118 §:ssä tarkoitetusta meluilmoitusmenettelystä toiminnasta aiheutuvien häiriöiden vuoksi.

10 Poikkeaminen kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä

ELY-keskus huomauttaa, että ympäristönsuojelulain 202 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein. Siten määräykset tulee pyrkiä kirjoittamaan niin, että otetaan huomioon paikalliset ja alueelliset olot, jolloin poikkeuksia tarvitaan vain harvoin. Lisäksi sekä ne määräykset, joista voidaan poiketa, että poikkeamisen perusteet tulee yksilöidä. Suuri poikkeusten määrä voi vaarantaa yhdenvertaista kohtelua ja kuormittaa ympäristönsuojeluviranomaista kohtuuttomasti.

Vastine:

Esitetään, että Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunnon johdosta tehdään seuraavat muutokset, tarkennukset ja lisäykset

§ 4 määrittelyyn tehty korjaus

§ 5 tarkennettu, millaista pesuainetta tulee käyttää ja tarkennus satunnaisen pesun osalta

§ 8 kolmas kohta tarkennettu ja korjattu JAMK:n lausunnon perusteella sekä ELY:n lausunnon perusteella tehty lisäyksiä, perustelut -kohtaa täydennetty

§ 9 täsmennetty

§ 11 lisäys perusteluihin

§ 14 täsmennetty Toivakan kunnan kaikki pohjavesialueet

§ 15 tarkennettu ja lisätty perusteluja

§ 16 poistettu viittaus ympäristöluvanvaraiseen toimintaan

§ 17 täsmennetty ajankohdat yhtenevillä termeillä ja lisätty tilapäinen louhinta

§ 18 määräystä selkeytetty ja yhtenäistetty

§ 20 tiivistetty

§ 24 muutettu ilmaisun ”jätteiden sijoittaminen maaperään” sijasta käytettäväksi ilmaisu ”jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa”. Ensimmäiseen määräyskohtaan lisätty lause hyödyntämisen arviointi suoritetaan aina tapauskohtaisesti. Perusteluista on nostettu määräykseksi haitta-ainepitoisuuksien selvittäminen. Muilta osin tämän pykälän määräyksiä ei muuteta lausunnon perusteella, koska pohjana on käytetty Kuntaliiton opasta Ympäristönsuojelumääräysten laatiminen ja viitataan oppaan kohtaan 6.1. ”Ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan määrätä sellaisesta jättemateriaalin hyödyntämisestä maarakentamisessa, joka ei ole MARA-asetuksessa määritellyn ilmoitusmenettelyn piirissä. MARA-asetuksen perustelumuihistiossa ympäristönsuojelumääräykset on nostettu keinoksi huolehtia pienimuotoisen jätteen hyödyntämisen ympäristöturvallisuudesta”.

(Pykälänumerointi muuttunut alkuperäiseen määräykseen nähden, koska § 27 kohdalle lisätty uusi otsikko ja tästä eteenpäin pykälänumerointi muuttuu. Muutos ilmaistu § 27 -> 28.)

§ 27 ->28 otsikko muutettu: Maanalaisten säiliöiden tarkastaminen ja poistaminen, perusteluja lisätty

§ 28 -> 29 lisätty tarkennus, että ei koske kotitalouksia

§ 30 -> 31 tehty tarvittavat korjaukset ja muutokset ELY-keskuksen lausunnon perusteella

§ 32 -> 33 perusteluihin lisätään lause ”Ilmoituksen saatuaan ympäristönsuojeluviranomainen kuitenkin harkitsee tapauskohtaisesti, vaatiiko toimenpide meluilmoitusmenettelyä.”

Luku 10 koskeva huomautus merkitään tiedoksi ja todetaan, että ympäristönsuojeluviranomainen pyrkii päätöksenteossaan ja valvonnassaan käsittelemään jokaisen asian tapauskohtaisesti, huomioimaan kulloisenkin kohteen ympäristöolosuhteet ja erityispiirteet.

Keski-Suomen museon lausunto 8.4.2021

Keski-Suomen museolla ei ole huomautettavaa Toivakan kunnan uusiin ympäristönsuojelumääräyksiin rakennetun kulttuuriympäristön eikä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:

Esitetään, että merkitään tiedoksi Keski-Suomen museon lausunto.

MTK Keski-Suomen lausunto 29.4.2021

MTK Keski-Suomi kiittää mahdollisuudesta lausua Toivakan kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä. Tämä on erinomainen tapa osallistaa maatalouselinkeinon harjoittajia yhteisten asioiden pariin.

Pidämme erittäin tärkeänä, ettei niin Toivakassa, kuin koko Keski-Suomessakaan rajoiteta maa- ja metsätalouden harjoittamista liiallisella lainsäädäntöä ylittävillä määräyksillä. Kiitämme Toivakan kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä pysymisestä lain määrittämässä tasossa.

Olemme tyytyväisiä maa- ja metsätalouden sesonkiloonteisen työn mahdollistamisesta mm. Ympäristömääräysten kohdassa nro 4, pykälät 17 ja 18. Määräyksissä on huomioitu maa- ja metsätalouden tarvitsemat mahdollisuudet tehdä työtään luonnonolosuhteiden ja työsesongin takia kellonajasta riippumatta. Näitä töitä ovat esimerkiksi eläinten rehujen teko ja muut sadonkorjuutyöt. Tämän mahdollistaminen on merkityksellistä ja yritystoiminnan tuloksen kannalta optimaalista.

Pykälään 28 viitaten pyydämme huomioimaan, että maatiloilla mahdollistetaan jatkossakin happopohjaisten säilöntäaineiden varastoiminen Tukesin ohjeiden mukaan ko. aineen kuljetukseen ja varastointiin tarkoitetuissa tyyppihyväksytyissä IBC-säiliöissä. Näitä ovat esimerkiksi AIV-liuokset.

Vastine:

Esitetään, että MTK Keski-Suomen lausunnon perusteella tehdään pykälään 29 (aiemmin § 28) lisäykset (Elinkeinonharjoittajan tulee kuljettaa, säilyttää ja varastoida toimintansa käyttämät kemikaalit niiden käyttöturvallisuustiedotteiden sekä Tukesin ohjeiden mukaisesti.)

Vesa Rahusen kannanotto, jota kannattanut Eira ja Matti Hakala, Urpo Helkovaara, Ari ja Asta Hirvonen, Arvo Kartano, Tauno Nuottanen, Armi ja Niilo Rasskasov, Kimmo Riiheläinen, Marjatta Taipale ja Katriina Wargelin

TAUSTA

Toivakan kunta on uusimassa kunnan ympäristönsuojelun määräyksiä. Luonnos uusista määräyksistä on nyt nähtävillä kunnan sivuilla osoitteessa

https://www.toivakka.fi/wp-content/uploads/2021/03/Toivakka-ymparistonsuojelumaaraykset-2021_250321_kotisivulle.pdf

Kannanotot Toivakan ympäristösuojelu määräysten luonnokseen tulee toimittaa 30.4.2021 mennessä Toivakan kunnan kirjaamoon. kirjaamo@toivakka.fi

Toivakka tarvitsee hyvän työkalun, joka mahdollistaa elinympäristön, asukkaitten ja luonnon hyvinvoinnin kehittämisen. Nämä valtuuston vahvistettavaksi tulevat ympäristösuojelun määräykset ovat nyt kaikkien kuntalaisten kommentoitavana.

Suomen Eduskunta on myös päivittämässä ympäristösuojelulakia. Tästä on tehty lakialoite LA 48/2020, jossa ehdotetaan lain 27§ täydennystä, jossa määrätään että **ympäristölupa tarvitaan ..”** tuulivoimalahankkeeseen, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 MW”

YSL 27§ muutosehdotus perusteluineen on kokonaan luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Documents/LA_48+2020.pdf

YMPÄRISTÖLUPA

Tämän lain 27§ muutosehdotus tulee sisällyttää Toivakan ympäristösuojelun määräyksiin.

Ympäristöluvalla kunta määrää ne paikalliset ehdot, millä ehdoilla kulloinkin vireillä oleva tuulivoimala hanke saadaan toteuttaa, millä ehdoilla tuulivoimalaitosta saa käyttää ja miten tuulivoimalan purku on suoritettava. Kunta saa tarvittaessa antaa ympäristöluvalla laissa olevia suosituksia tarkempia tuulivoimala toimijaa sitovia määräyksiä. Tämä on välttämätöntä ympäristön suojelun valvonnan kannalta. Tuulivoimatoimijat eivät noudata lakien suosituksia, jonka seurauksena asukkaat ovat joutuneet hakemaan lain suosituksille vahvistuksen hallinto-oikeuksissa.

YMPÄRISTÖNSUOJELU MÄÄRÄYKSET

Toivakan ympäristönsuojelun määräyksistä puuttuvat kokonaan tuulivoimaloiden rakentamiseen, käyttöön ja purkamiseen ympäristön suojeluun liittyvät määräykset, Ne on lisättävä Toivakan määräyksiin, jotta kunta voi suojella luontoa, ihmisten terveyttä, maaperää, maisemaa ja Toivakan vetovoimatekijöitä. Ympäristön suojeluun liittyviä määräyksiä on lisäksi muussakin lainsäädännössä esim MRA, LSL, NaapSL. Näitten lakien vaikutus Toivakan ympäristönsuojelumääräyksiin tulee harkita Ympäristölautakunnassa.

YSL 202§ AVAAMINEN

Luonnoksessa viitataan usein YSL 202 § eri kohtiin. Tämä pykälä, joka ei ole kovin laaja, tulee avata uuden luonnoksen liitteenä.

Toivakan kunnan sivuilla oleva linkki, joka avaa luonnoksen ei aukaise sisällysluettelossa mainittuja liitteitä 1 ja 2. Kuntalaisille on annettava mahdollisuus kommentoida myös liitteitä.

Ehdotan, että nyt nähtävillä oleva luonnos otetaan Ympäristölautakunnan uudelleen valmisteltavaksi ennen kuin se toimitetaan valtuuston vahvistettavaksi.

Nyt sinulla on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristösi laatuun. Lue Toivakan kunnan ympäristömääräysten luonnos ja vaikuta kommentoimalla sen sisältöä kunnan päättäjille.

Vastine:

Esitetään, että Vesa Rahusen ja muiden hänen kannanottoa kannattaneiden pohjalta ei tehdä muutoksia ympäristönsuojelumääräyksiin.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (527/2014) 202 §:n Kunnan ympäristönsuojelumääräykset 2 mom. mukaan, määräykset eivät voi koskea: 1) luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. ...

Kannanotossa viitataan selkeästi toimintaan, mikä vaatii ympäristöluvan, eikä siitä näin ollen voida antaa määräyksiä kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. (Ympäristöluvalla kunta määrää ne paikalliset ehdot, millä ehdoilla kulloinkin vireillä oleva tuulivoimala hanke saadaan toteuttaa, millä ehdoilla tuulivoimalaitosta saa käyttää ja miten tuulivoimalan purku on suoritettava.)

Todetaan, että ympäristönsuojeluviranomainen ei ole lainsäätävä, eikä näin ollen oikea taho avaamaan ympäristönsuojelulain 202 §:ä. Hallituksen esitys (HE 214/2013):

...

202 §. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset. Pykälä vastaisi pääsääntöisesti voimassa olevan ympäristönsuojelulain 19 §:ää. Siitä poiketen pykälässä säädettäisiin ympäristönsuojelumääräysten antajaksi kunta, jolloin määräysten antaja määrittäisi kuntalain ja kunnan hallinnollisten määräysten perusteella.

...

Ympäristönsuojelumääräysten laadinnassa on käytetty Kuntaliiton julkaisua ”Ympäristönsuojelumääräysten laatiminen – Opas kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten valmistelijoille ja päättäjille” (2019). Oppaan ensimmäisen luvun, kohta 1.1 Ympäristönsuojelulain 202 §, missä kyseessä olevaa pykälää on avattu tarkemmin.

Lisäksi todetaan, että määräysten ollessa nähtävillä, liitteet 1 ja 2 ovat olleet nähtävillä samassa asiakirjassa määräysten kanssa, sivuilla 21 ja 22.

Myös ELY-keskus on omassa lausunnossaan todennut, että ympäristönsuojelumääräykset eivät voi koskea muun muassa ympäristöluvanvaraista toimintaa.